

Carta ni chaa Pablo

ñuu yivi Filipino

**Pablo jiin Timoteo ka kanxia'u da
jiin chaa ka kandixia ñuu Filipino**

1 Ru'u Pablo jiin Timoteo ja ka junukuachi ri nuu Cristo Jesús. Na chaa ri tutu ja'a nuu taka ro'o ja ka kandixia ra Cristo Jesús, ja kanchuku ra ñuu Filipos, jiin chaa ka yinda'a ro'o, jiin yivi ka chindee ro'o. Chi ni sasiin ya ro'o ja kunukuachi ra nuu ya naa ra.

²Jikanta'u ri ja Tata yo Yandios jiin Jito'o Cristo Jesús, na koto nda'u ya ro'o naa ra. Ti na chindee ya ro'o ja na kukuee kunchuku ra nava kuni maa ya.

**Jikanta'u Pablo ja kuu yivi
ka kandixia Cristo**

³Taka jinu ja nuku'un ini ri ro'o naa ra, ti nakuanta'u ri nuu Yandios.

⁴Nini kusii ini ri nuu jikanta'u ri ja'a ra, ⁵chi ni ka chindee ra ru'u ja ni ka skaka yo jnu'un ya, undi kivi ni ka kandixia ra ti undi vijna.

⁶Suni nakuanta'u ri nuu Yandios ja kuu ro'o naa ra, chi jini ndaa ri ja maa Yandios ni skanda añu ra ja na kandixia ra Cristo. Ti ndo'o ini ri ja tu xndoo ra jniñu un naa ra undi

na sinu ndi'i Yandios taka jniñu un sa na jaa kivi nchaa Cristo Jesús.

⁷Vatuni nu sia'an ndo'o ini ri ja siki ro'o naa ra, chi ni kundaa ini ri ja iin ni ni chindee Yandios yo'o naa yo. Ti ka ñukuu ini ra ru'u ja ni ka chindee ra ru'u vasu kande ri vekaa, xi jikonuu ri ka'an ri jnu'un Cristo Jesús niku. Nama ri jnu'un Yandios ja siki Cristo Jesús, chi ka'an ri ja maa iin ni jnu'un Cristo kuu jnu'un ndaa kuiti. Yukan ti kankuachi yivi siki ri. Ti nini ni ka chindee ra jiin jniñu un. ⁸Ja yukan ti jini Yandios ja mani xaan ri jiin ra naa ra, nanu mani Cristo Jesús jiin taka yo.

⁹Jikanta'u ri nuu Yandios ja vi'i ga na kuñukuu ini ra, ti siin ga ra jiin jniñu Cristo, ti kundio ini ra ja na kutu'va ga ra jnu'un ya nava na kivi injinuni ra naa jniñu kuni ya ja sa'a ra naa ra. ¹⁰Ti sia'an na kuu nakaji ra taka ja va'a nava na koo ndoo ra naa ra, ti koto kakayata ra nava tu kunchakuachi ra. Ti sia'an kaka ndaa ra nuu ichi Yandios undi na jaa kivi nchaa Cristo. ¹¹Kunukuachi ndaa naa ra nuu Yandios chi ni ka kivi ra nda'a Cristo Jesús, ti sa'a nava kuni maa

ya. Ti na nde'e na kotonchaa yivi ja va'a ka sa'a jniñu ra chi ka jika ndaa ra. Ti na kua'a i ja yiñu'un ro'o nuu Yandios, ti ka'an i ja maa iin ni Yandios kuña'nu.

**Na kuñukuu ini yo Cristo
ti kuchaku yo**

¹²Taka ro'o ja ni ka kandixia Cristo naa ra, iin jnu'un va'a kuu ja ka'an ri ja'a. Vasu jna'an ri nundo'o, ko sia'an jichanuu ga jnu'un Yandios siki Cristo. ¹³Taka soldado ka'iin vestisia jiin taka ga yivi ñuu ja'a, ka jini i ja kande ri vekaa, ko siki ja ni ka'an ri jnu'un Cristo. ¹⁴Siki ja kande ri vekaa, ti ñuu ja'a ka iyo kua'a ga ñani jna'an yo ja ka sa'a jniñu va'a, vasu ansu ndi'i. Ko chaa un ka ni'in ga da jnu'un ndee ini, ti tu ka yu'u da ja ka'an da jnu'un Cristo.

¹⁵Jandaa kuu ja ka iyo sava chaa ka ka'an jnu'un Cristo, ko siki ja ka kukuasun ini da jiin ri, ti ka ka'an vixi da naa da. Sava ga da chi ka ñukuu ini da ja kanuu ga ja na ka'an da jnu'un Cristo taka nuu. ¹⁶Ka kunda'u ini chaa un ru'u ti ka kuni da ja na kuichanuu ga jnu'un Cristo. Ka jini da ja kande ri vekaa siki ja ka'an ri jnu'un Cristo, chi nama ri jnu'un un nu ka'an ri ja maa iin ni jnu'un Cristo kuu jnu'un ndaa kuiti. Ti maa iin ni ja kandixia yo Cristo kuu ja chunaa Yandios yo'o. Sia'an ka'an ri jnu'un. Ko ka jini da maa Yandios ja ni tatu Yandios jniñu ja'a nuu ri ja na ka'an ri jnu'un un, ti ka ñukuu ini da chi ka chindee xaan da ru'u siki jniñu un. ¹⁷Ko sava ga chaa un tu ka sa'a da sia'an, chi vasu ka kuni da ka'an

da jnu'un Cristo, ko ka kuasun ini da nuu ri. Ka ndo'o ini da ja koo ri jnu'un kui'ya ini nu na ni'in ri jnu'un siki jniñu da. Ti yukan ka jani ini da ja koo ga ri nundo'o ja kande ri vekaa. ¹⁸Ko su'va, kusii ga ini ri ja ka ka'an da jnu'un Cristo. Vasu tu ka sa'a va'a da jniñu da, ko kusii ini ri chi ka ka'an da jnu'un Cristo. Ja yukan kuu ja kusii ini ri, ¹⁹chi maa Yandios kuu ya nama ru'u. Vasu ka iyo yivi tu mani jiin ri, ko jini ri ja ka jikanta'u ra ja'a ri naa ra. Ti jini ndaa ri ja Espíritu Cristo Jesús chindee ya ru'u.

²⁰Ñu'un ini ri ti ñukuu ini ri ja tu kua'a ya jnu'un ja kendo ri nukanuu. Chi iyo ni ini ri ja nama ri jnu'un Cristo. Ja yukan kuu ja nini ka'an ri jnu'un un. Yukan ti na kuni yivi ja jajniñu Yandios ru'u ja sa'a ri jniñu ya, ti na kachi i ja maa iin ni ya kuña'nu. Ja yukan kuu ja ka'an ri jnu'un Cristo, ti tundo sa'a nu na kachi Yandios ja kuchaku ri nuu ñuyivi ja'a xi kuu ri. ²¹Chi vijna chaku ri kuu ja jika ri jiin maa Cristo, chi maa ya ni tatu ru'u ja na sa'a ri jniñu ya. Ti ja kuū ri kuu ja kuchaku ri jiin Cristo jiin ja kuichanuu jnu'un ya nuu ñuyivi ja'a. ²²Nu na kuchaku ga ri ti ni'in ga ri jniñu sa'a ri ja kuu Jito'o. Ko ja'a tu kojnuni nau ja va'a ga. Va'a ga ja kuchaku ri xi va'a ga ja kuū ri. ²³Ja uu jnu'un ja'a, tu kuu nasa nakaji ri, chi kuni ri ja na kuū ri nava na no'on ri kuncha ri jiin Cristo, chi yukan kuu ja va'a xaan ga. ²⁴Ko ja na chindee ri ro'o naa ra, ti va'a ga ja na kuchaku ga ri. ²⁵Yukan ti ja ni jini ri ja kuchaku ga ri ti kuncha ri jiin ra naa ra. Ti na xndaku ga ri

jnu'un un nuu ra, chi kanuu ga ja na kandixia yo Cristo, ti sia'an na kaka ndaa ra nuu ichi Yandios, ti sia'an nava na kosiï ga ini ra naa ra. ²⁶Yukan kuu ja nu na jaa tuku ri nuu kanchuku ra naa ra, ti kuni ri ja kusii ini ra ja ka yi'i ra jiin Cristo. Ti na nakanajaa ra nuu Yandios ja kuu ru'u, chi ndiso ri jniñu ja ka'an ri jnu'un Cristo Jesús.

²⁷Nava ni ka kandixia ra Cristo, ti yukan kuu ja kanuu ga ja na kaka ndaa ra ichi Yandios, ti kuandatu ra nava jniñu ta'u ya ja kunchuku yo nuu ñuyivi ja'a. Nu sia'an na kunchuku ra, naa ra ti tundo sa'a nu na jaa tuku ri yukan xi tukaa. Ko kuni ri ja na ni'in ri jnu'un ja ka nakutu ini ra jiin jniñu un. Ti ka ndajnu'un ra siki jnu'un ja ka kandixia ra Cristo. Ti sia'an na nduu iin nuu ini ra, ti tu yu'u ra ja kachi ndaa ra ja ka kandixia ndaa ra jnu'un Cristo. ²⁸Ti koto ma yu'u ra yivi ka jito u'u ro'o naa ra, chi nu na koto u'u i ro'o, ti yukan kuu ja su'va ka xnaa i maa i. Ti maa ya nakinse'e ya ro'o, ti nanita'u ra nuu ya naa ra ja ni ka kandixia ra Cristo. ²⁹Ti ja siki jniñu ni sa'a Cristo, ansu nini ja na kandixia ra ya, chi suni ja na kondo'o ra ja siki ya naa ra. ³⁰Ti maa ri jiin maa ra naa ra, na kinyii yo jiin taka jnu'un ndeva'a un. Chi ni ka jini ra ja sia'an ni sa'a ri undi nuu, ti suni ka ni'in ra jnu'un ja siin ga ri undi vijna.

**Nda'u ni kii Jesús ko ni
nduña'nu ya vijna**

2 Ja sia'an kuu ja Cristo ja'a jnundee ini, ti ka iyo sii ini ra. Ja kunda'u ini ya ro'o naa ra, ti ja'a

ya Espíritu ya kancha jiin ra. Ti ka kuu mani nuu jna'an ra, ti ka jito nda'u jna'an ra. ²Ti sia'an siuku ra taka jnu'un nava ka'an ru'u Pablo, nu na ni'in ri jnu'un taka jniñu ka sa'a ra, ti kusii kuva'a ini ri. Ti na koo iin nuu ini ra naa ra. Ti iin nuu na kunda'u ini nuu jna'an ra. Ti iin ni na koo inijnuni ra. Ti iin nuu na kondo'o ini ra naa ra. ³Koto ma sa'a ra nini ja kuu ja va'a maa ra, ni koto chundee ra jnu'un vixi yu'u ra. Chi su'va sa'a nda'u maa ra naa ra. Sa'a na kaa ja kuña'nu ga ñanijna'an ra ja kuu maa ra naa ra. ⁴Koto nde'e ra nundo'o kaxndee nuu maa ni ra, chi suni nde'e ra nundo'o iyo nuu ñani jna'an ra naa ra.

⁵Kani ini maa ra nanu ni jani ini Cristo Jesús. ⁶Vasu iin nuu ya jiin maa Yandios, ko tu ni nduni'in ini ya ja kendo ya sia'an ni. ⁷Chi ni xndoo ya jniñu un jiin Yandios ti ni nduu ya nanu iin yivi junukuachi, chi ni kaku ya nanu iin yivi sia'an ni. ⁸Ti nu ni chaa ya, ni ndaku ya nanu iin chaa sia'an ni. Ni jika nda'u ya, ti ni jandatu ya vasu nda'u ni ji'i ya nuu nda'a cruz. ⁹Yukan kuu ja ni sa'a Yandios ja na ndaa Jesús nuu andivi nuu ni nduña'nu ya. Ti yukan ni ja'a Yandios iin jniñu ña'nu nuu ya. ¹⁰Ti vijna ja ni nduña'nu ga Jesús, ti taka ja ka iyo andivi jiin ñuyivi jiin ja ka'iin chii ñu'un, na nakua'a i ja yiñu'un nuu ya, ¹¹ti nava na ka'an i ja Cristo Jesús kuu maa Jito'o i ti maa iin ni ya kuu ja ndiso jniñu ña'nu ga. Sia'an kuu ja na nakua'a i ja yiñu'un nuu Tata yo Yandios, chi maa ya ni ja'a jniñu ña'nu un nuu Jesús.

Yivi ka kandixia, ka kuu i nuu iin nduva ñu'un nuu yivi ka'iin ñuñaa

¹²Taka ro'o ja kuu ñani jiin jna'an yo, ja ni ka jini ra jnu'un ja ni jandatu Cristo. Suni sia'an ni ka jandatu ra jnu'un Yandios ja ni xna'an ri nuu ra na ni kuncha ri jiin ra. Vijna ti kuandatu ga jnu'un un naa ra vasu tukaa kancha ri jiin ra. Na nduku ndee ra kaka ndaa ra ichi Yandios. Chiñu'un jnu'un ya ti koto ma xnaa ra naa ra. Chiñu'un jnu'un ya ti koto ma xnaa ra naa ra. Ti nu chiñu'un jnu'un ya ti koto ma xnaa ra naa ra. Chi nu na kaka ndaa ra jiin jnu'un ya, ti ka ja'a ra jandaa ja ni nama ya ro'o. ¹³Kusiini ini ya nu na sa'a ra taka un naa ra, chi maa ya kuu ja chindee chituu ro'o, ja ka siuku ra jniñu ni tatu ya nuu ra naa ra.

¹⁴Sa'a ni ini jniñu un naa ra, ti koto ma jankuncha jna'an ra naa ra. ¹⁵Chi ka kuu ra yivi ka junukuachi nuu Yandios, ti sia'an kaka ra nuu ñuyivi ja'a, nava tu naa kuachi koo siki ra, ti koto ma na kaka yata ra nu ka ni'in kuachi siki ra. Kaka ndaa jiin ichi Yandios, ti nava tu sana ra ichi yakua nuu ka jika yivi ñaa. Stuu jniñu va'a ka sa'a ra nuu yivi ñaa un naa i, ti na kuu ra nanu nduva ñu'un ja ndinchaa. Ti nava na ndundijin ini yivi ka iyo ñaa ini, chi kanchuku i nuu ñuñaa kuiti nuu ñuyivi ja'a. ¹⁶Ja sia'an ka jika ndaa ra nuu ichi Yandios, yukan ka ja'a ra jandaa ja ka kandixia ra jnu'un ya, ti jiin jnu'un un siin ra ja kuu taka kivi, ti nava sia'an na kunchuku ra jiin ya. Yukan na ti kusii ini ri ja kuu kivi nchaa Cristo,

chi kuni ri ja tu ni sa'a jniñu ka'a ri ja ni xna'an ri jnu'un Yandios nuu ra naa ra. Vasu ni iyo ri nundo'o siki jniñu na ni kuncha ri jiin ra naa ra, ko tu ni sajniñu ka'a ri. ¹⁷Ni ka kandixia ndaa ra jnu'un Yandios siki Cristo. Ti vijna ka iyo ni ini ra ja kunukuachi ra nuu Yandios, ti yukan kuu nanu ja ka soko ra maa ra nuu ya. Ko ja siki ru'u, nanu ri nuu iin nuu jniñu un ja ka soko ra nuu ya. Chi nu ka'ni i ru'u, yukan kuu nanu iin jniñu ja suni ka soko ra nuu Yandios. Sia'an kuu chi ja siki jniñu ni sa'a ri un ni ka kandixia ra Cristo. Ti vasu na kuū ri, ko kusii ini ri jiin ra naa ra ja sia'an siuku jniñu ni ja'a Yandios nuu ri. ¹⁸Chi ja siki jichanuu jnu'un Cristo na koo jnu'un sii ini naa ra nava suni undi ru'u na kusii ini ri.

Timoteo jiin Epafrodito

¹⁹Ru'u Pablo, ñukuu ini ri ja na kua'a maa Jito'o Jesús jnu'un, ti na taji yachi ri Timoteo jaa da nuu kanchuku ra naa ra. Ti nu nandeokuñi da ja'a ti kunda'a da jnu'un ja kukuee kanchuku ra naa ra. ²⁰Chi tukaa iyo inga chaa ndo'o ini nanu ndo'o ini maa ri, ti maa da suni ndi'i ini da nasa ka kuu ra naa ra. ²¹Taka ga chaa ka nduku da ja kuu maa da, ko tu ka nduku da jniñu kuni Cristo Jesús. ²²Ti ja ka jini ra ja Timoteo kuu nanu iin se'e nuu tata da, chi sia'an ni sajniñu da jiin ri na ni ka'an da jnu'un Yandios siki Cristo. ²³Ja yukan kuu ja kuni ri taji ri da na jande'e da ro'o naa ra. Ko xnakan na kujnuni ini ri nasa kendo ri ja'a, ti sa na taji ri da. ²⁴Ko jinijnuni ri ja kua'a maa Jito'o

jnu'un, ti jaa maa ri vasu ti jaku kivi nuu kanchuku ra naa ra.

²⁵Ti Epafrodito, chaa ni ka taji ra ja na nduku da ja kumani nuu ri ja'a, ti va'a xaan chindee da ru'u. Nanu ja ka kanaa yo nuu guerra, suni sia'an ni chindee da ru'u, chi maa da kuu ja ka'an jnu'un Yandios nuu yivi ja'a. Ko va'a ga ja na nandeokuñi da nuu kanchuku ra naa ra. ²⁶Chi ndi'i xaan ini da, ti ndiyo ini da ja kuni tuku da nuu ra naa ra. Ti suni kukui'ya xaan ini da, chi ni ka ni'in ra jnu'un ja ni ku'u da. ²⁷Ti jandaa ndixia kuu ja ni ku'u da, chi ti'li ni ga ti kuū da niku, ko ni kunda'u ini Yandios maa da ti ni nduva'a da. Ti ansu nini maa da, chi suni ni kunda'u ini ya ru'u nava tukaa koo ri jnu'un kui'ya ini ja'a da niku. ²⁸Ja yukan kuu ja ndi'i ga ini ri, ti kuni ri taji ri da jaa da nuu kanchuku ra, ti nde'e ra nuu da nava na kuva'a ini ra naa ra ja iyo sii ini da. Ti suni undi ru'u kuva'a ini ri, ti tukaa kukui'ya ini ri. ²⁹Nakinse'e da naa ra nu na najaa da nuu ra, chi iin ni se'e ka kuu ra nuu Jito'o. Ti sia'an na kusii ini ra naa ra ja ni chindee Yandios maa da ja ni nduva'a da. Ti sia'an na kava yiñu'un ra jiin taka chaa ka sa'a nanu sa'a chaa ja'a. ³⁰Chi siki jniñu Cristo kuu ja jaku ni ga, ti kuu da niku. Chi ni tava ini da ja kuū da siki ja chindee da ru'u jiin jniñu ja tu kuu sa'a ra nuu ri ja'a naa ra.

Jnu'un ka'an ndaa siki Cristo Jesús

3 Ti vijna, taka ro'o ja ka kandixia Jito'o Cristo Jesús naa ra, kosii ini naa ra chi ka'nu

iin jniñu ni sa'a ya ja ni ka ndivi ra nda'a ya.

Ru'u Pablo, va tu naa kuachi kuu ja na chaa tuku ri tutu ja'a nuu ra naa ra, chi va kuajniñu ja kuu iñña isa nava tu kendo kui'ya ra naa ra. ²Koto ra maa ra naa ra chi ka iyo chaa tu ka kandixia ja iin ni jnu'un Cristo iyo, chi ka sakanuu da jnu'un un jiin inga jnu'un. Ti chaa un ndé'é kanda da, chi yaa yukan kuankoyo da ka kivi nduu da nanu ina tu jito'o. Kuankoyo da ka sa'a ndeva'a da nava tukaa kandixia ra ni iin jnu'un Cristo Jesús. Ka kuni da ja na koo iin jnuni nuu yiki kuñu ra nava na kendo ndaa ra nuu Yandios, ko tu nijniñ un, chi tu kuajniñu kuiti. ³Ko yo'o naa yo, ka kuu yo yivi ka junukuachi nuu maa Yandios, vasu tukaa ka'an vixi yo ja ni ka iyo iin jnuni yiki kuñu yo, ti ja siki jnuni un ni ka kivi yo nuu nda'a Yandios. Ko chaa un chi sia'an ka ka'an vixi da. Ko yo'o naa yo chi su'va sa'a Espíritu Yandios ja na kunchañu'un yo maa ya jiin ni ini ni añu yo. Ka ka'an kaji yo ti ka kusii ini yo ja ka yi'i yo nuu nda'a Cristo Jesús, chi yukan kuu ja kuu nuu maa Yandios, ti ansu ja chiñu'un yo tijni ga nuu jniñu.

⁴Ti nu iyo ndaa jnu'un un ja sia'an iyo, ti va suni undi ru'u kuu kandixia ri jniñu un, sia'an nava ka'an ri niku. Ti nu ka iyo chaa ka jani ini ja ka kendo va'a da nuu Yandios jiin jnuni ja ka ni'in da nuu yiki kuñu da, ti ru'u suni vi'i ga kandixia ri taka jniñu ni sa'a maa ri naa jana'an. ⁵Chi nu una kivi ni kaku ri, ti ni ka chaa da iin jnuni nuu yiki kuñu ri. Kuu ri chaa ñuu

Israel, ti kuu ri jna'an chaa ni ka nakaya ja ni ka kuu se'e iin chaa ña'nu ni nani Benjamín undi na najana'an. Ni'in ga ni kuu ri se'e ñuu hebreo, ti ni yi'i ri jiin chaa fariseo, chaa ni ka siuku ndaa ley ni ja'a Yandios nuu Moisés, chaa ni kuu jna'an yo najana'an. ⁶Ti sia'an ni sa'a ndeva'a ri jiin yivi ka kandixia, chi ni ndo'o ini ri ja tu kua'a kuiti ri jnu'un ja sama i jnu'un ley jana'an un. Ti tu ni iin yivi ni ka'an ja tu ni siuku ri ley un, chi ni siuku ndaa kuiti ri nava iyo. ⁷Ti taka ja ni kandixia ri un, sa'a ri nanu ja tu ni ni'in jniñu kuiti, chi ni jasi ini ri ja tu kandixia ri Cristo niku. ⁸Ko vijna ti sa'a ri nanu ja va'a ga ja na naa ndi'i ja ni kandixia ri yukan. Chi va'a xaan ga ja ni kivi injinuni ri, ti ni nakuni ri nau kuu Cristo Jesús jiin taka jniñu ni sa'a ya, ti ni kandixia ndaa ri un. Ti jandaa ndixia kuu ja maa ya kuu Jito'o ri vijna. Chi ja maa ya ti ni xndoo ri ndi'i ja ni kandixia ri undi nuu, ti vijna sa'a ri nanu ja ni ndi'i kua'an nuu jayaka. Chi kanuu xaan ga ja ni kandixia ri ti ni ndivi ri nuu nda'a Cristo, ti vijna na siin ri jiin yukan. ⁹Chi ja sia'an na ti ni ndumani ri, ti ni ndivi ri nda'a ya. Tukaa nduku ri ja kendo va'a ri nuu Yandios jiin ley ni kandixia ri undi nuu, vasu ni siuku ndaa ri ley un. Ko ni kachi Yandios ja tukaa jna'nu ndatu ri, chi ja ni kandixia ri Cristo, ti ansu ja siuku ndaa ri ley ni ja'a Yandios nuu Moisés niku. Ko vijna na ti ja ni kandixia ri Cristo, yukan tukaa ga jna'nu ndatu ri jiin kuachi ri.

¹⁰Ni xndoo ndi'i ri ja ni kandixia ri undi nuu nava na kivi injinuni

ri taka jniñu ña'nu sa'a Cristo ja kuu yo'o. Ndiyo ini ri ja na chaku ini ri ja ka'nu xaan iin jniñu ni sa'a Yandios ja ni naxndoto ya Cristo nuu ñuji'i. Ti nu na chaku ini ri yukan, suni kuu chaku ini ri ja ka'nu ga nundo'o ni jna'an Cristo ja ni ndo'o ya ja siki yo'o naa yo. Ti ja yi'i ri jiin ya kuu ja suni vatuni vasu na kondo'o ri nuu yivi ka jito u'u ya. Chi kuni ri sa'a ri nanu ni sa'a Cristo, ja tu ni nduku ya ja kuu maa ya, chi ni ji'i ya, ko ja ni nama ya siki yo niku. ¹¹Ti tu yu'u ri vasu sia'an na kondo'o ri, chi nanduku ri na nasa kuu ja najaa ri nuu ya, chi nandoto ri nuu ñuji'i nuu ka'iin ndiyi un.

¹²Ti tu kachi ri ja ja ni ndi'i yukan ni ni'in ri, chi ti kujnuni ndi'i ga ini ri taka jniñu ni sa'a Cristo ja kuu yo'o naa yo. Ko na kukutu ini ri chi sia'an kuni maa Cristo Jesús, chi ja yukan kuu ja ni nakana ya ru'u. ¹³Ñani, ru'u Pablo, tu ka'an vixi ri ja ja ni chaku ndi'i ini ri nasa jniñu ni sa'a Cristo ja kuu yo'o naa yo. Ti tukaa kuni ri ndakuni'in ri taka jniñu ni sa'a ri ja kuu Cristo, ni tu ka'an vixi ri siki yukan. Chi kanuu ga ja na kukutu ini ri, ti na siuku ri taka jniñu ni tatu Yandios ru'u ja sa'a ri ja kuu kivi vaji iña isa. ¹⁴Ja ni kivi ri nda'a Cristo Jesús kuu ja ni nakaji Yandios ru'u nava nanita'u ri nuu ya. Yukan kuu ja ni ini ni añu ri siuku ri taka jniñu ni tatu ya nuu ri undi na ni'in ri iin ta'u ja kua'a ya nuu ri. ¹⁵Ti taka yo'o ja ja ni ka kuñi yo naa yo jiin jniñu un. Yukan kuu ja ka siuku yo ichi Yandios. Na kuñukuu ini yo ti sia'an na siuku yo. Ti nu iin iin ra

tu ka ndo'o ini sia'an ni, xi ka ndo'o ini ja ja ni ka ni'in ra inijnuni ra naa ra nava kuni Yandios, ti suni maa ya na kachi ja ansu sia'an ni kuu.

¹⁶Na kachi ndaa ri nuu ra naa ra ja ja ni ka jini yo nasa ka'nu kuu jniñu ni sa'a Cristo Jesús siki yo'o naa yo. Ja sia'an kuu ja na kaka ndaa yo nuu ichi ya ti ansu ja nandeokuñi yo siuku yo ley najana'an un. ¹⁷Nani, nu ka jika ra ichi Yandios ti nde'e naa ra nanu jika ru'u. Ti nava sia'an na kuu nde'e ra nasa ka jika yivi ka kandixia jnu'un Cristo Jesús, nde'e nu ka jika ndaa i nava ni xna'an ri nuu ra naa ra. ¹⁸Yukan kuu ja ni'in xndaku ri nuu ra naa ra, chi tijni jinu ka'an ri ja ka iyo kua'a yivi tu ka kandixia ndaa i ja ni ji'i Jesús ja siki yo'o naa yo. Ka ka'an i ja ka kandixia i, ko jiin nava jika i ti ka jini yo ja ka jito u'u i jnu'un ja ni ji'i Cristo nuu nda'a cruz ja siki yo. Kui'ya xaan ini ri undi nde'e ri, ja nuu nuu xndaku ri, ko ka iyo ndixia yivi ja sia'an kanda i. ¹⁹Iin kivi ti jna'nu ndatu yivi un, ja so mani ka chiñu'un i ja kaji i. Chi ka ndo'o vixi ini i ja sia'an ka sa'a i jniñu kue'e, ni tu kukanuu i, ti kachi ja ka kendo va'a i nuu Yandios. Ko tuu, chi su'va ka ni'in i jnukanuu, chi ka jitu ga ini i jiin ja iyo nuu ñuyivi ja'a. ²⁰Ko yo'o chi su'va ka kandixia yo Cristo Jesús, ja na kuu ñuu yo andivi. Ja yukan na kundatu yo ja ncha Jito'o Jesús, ya kuu maa Cristo ja nama ya yo'o. ²¹Ti maa ya nasama yiki kuñu nda'u yo ja'a ja tu na ya'u ncha. Chi ja kanchuku yo ñuyivi ja'a, nini ndo'o yiki kuñu

yo jiin ja nini iyo iin jnu'un ja sani'in ini yo, ti ka sa'a yo kuachi. Nasama ya yiki kuñu yo nava na nduu yo nanu kaa maa ya ja ni nduñu'nu ya. Ti tukaa koo kui'ya yiki kuñu yo. Tukaa ga koo jnu'un ni'in ini ja kuncha kuachi ga yo. Taka yukan sa'a yo chi maa ya kuu ja kuñu'nu nuu ndi'i ja ka iyo nuu andivi jiin nuu ñuyivi.

4 Nusa ñani, ja yukan kuu ja Jito'o ni sa'a ya iin jniñu ña'nu siki yo'o, ti na kachi ri ja ka siuku ndixia ra jiin jnu'un ya. Ti ñukuu ini ri yukan, chi mani xaan ri jiin ra naa ra, ti kuni ri ja na nakuni jna'an tuku yo. Yukan ti kusii xaan ini ri ja siki ro'o naa ra, chi ni ka janta'u ra jnu'un Cristo na ni ka'an ri jiin ra naa ra. Ti ka ja'a ra jandaa un, chi ka siuku ndaa ra jnu'un un undi vijna.

Xndaku Pablo nuu yivi ka kandixia

²Ru'u Pablo, kanda'u ri jiin ra Evodia ro'o jiin Síntique, iin nuu koo ini ndinduu ra, chi ndinduu ra ni ka kandixia ra Jesús, ti maa ya yinda'a ro'o naa ra vijna. ³Ti suni kanda'u ri jiin ro'o ja ni chindee ru'u, ja na chindee ra ndinduu ñasi'i un naa ña, chi suni nde ni'in ni kujiin ña jiin ri na ni ka'an ri jnu'un Cristo. Ti suni Clemente jiin taka ga chaa ni ka yaku jiin ri. Chi Yandios ja jini ya ti ja ni naki'in ya sivi chaa un ja na kunchuku da nuu ya ja kuu taka saa ni.

⁴Taka ro'o ja ka kandixia Cristo Jesús naa ra, koo sii ini naa ra, koo ndendajnu naa ra, chi ni sa'a ya iin jniñu ka'nu ja ni nakinse'e ya ro'o naa ra. Ti nandeokuñi tuku ri ka'an

ri ja na koo sii ini ra naa ra. ⁵Na kukuee kunchuku ra jiin taka ni yivi. Ka'an mani ra jiin i nava na kuni i ja ka kuu ra yivi va'a ini. Chi kuan kuyajni kivi ncha'a tuku Jito'o. ⁶Ti tu xndi'i ra ini ra naa ra, nu nau iin nundo'o ka jna'an ra. Chi'i nda'a maa Yandios. Kakanta'u nuu ya, ko suni nakuanta'u nuu ya naa ra. ⁷Ti sia'an na kukuee ti na kosii ini ra, chi ja kachi maa ya kuu, ti ansu ja kachi iin yivi ti kuu. Ti sia'an koto Yandios ro'o naa ra, ti koto kondo'o kui'ya ini ra, chi su'va kua'a ya jnu'un ndee ini ro'o, ti nava na kosii ini ra, ti sia'an ni'in jna'an ra jniñu sa'a ra. Taka un kua'a ya chi ni ka kandixia ra, ti ka yi'i ra nda'a Cristo. ⁸Ja yukan kuu ja kuñukuu ini taka jnu'un ndaa, jiin taka ja na kua'a ja yiñu'un ro'o naa ra, kaka ndaa, sa'a ndoo maa ra, sa'a iin jniñu kuajnu'un yivi naa i, na natuu iin jniñu ka sa'a ra. Kuñukuu ini ti sa'a taka ja va'a naa ra, taka ja iyo va'a nuu Yandios. ⁹Taka yukan ni xna'an ri nuu ra naa ra ti ni ka kutu'va ra na ni kuncha ri jiin ra. Ni ka jiniso'o ra taka jnu'un ni ka'an ri nuu ra naa ra, ti ni ka jini ra nasa ni kanda ri. Ti ro'o naa ra sa'a ra taka yukan nanu ni sa'a ri. Yukan ti Yandios na kua'a ya jnu'un mani ini, ti na kukuee kunchuku ra chi kancha maa ya jiin ra.

Nakuanta'u Pablo

¹⁰Iyo sii ini ri ja yi'i ri nda'a Jito'yo. Ko ja ni ya'a kua'a kivi ja tu ni jini ri nu nuku'un ini ra ru'u naa ra xi tuu. Ko vijna ti ni ka keja'a ra na nduku ra nasa chindee ra ru'u. Yukan ti kusii xaan ini ri.

Vijna ti jini ndaa ri ja ni ka ndi'i ini ra ja kuu ru'u niku, ko tu ni ka ni'in ra ja chindee ra ru'u naa ra. ¹¹Ko tu ka'an ri ja sia'an ja kumani ja kuu chaku ri, chi sia'an ni vaji ri. Ti kusii ini ri jiin jaku ja ñava'a ri. Ti tu ndi'i ini ri. ¹²Jini ri jnu'un nda'u, ti va'a ni chaku ri. Suni jini ri kuñava'a ri, ti suni kuu kinyii ri jiin taka ni nundo'o, chi maa Yandios jito ru'u. Ni'in ri ja kaji ri xi ji'i ri soko, nu ñava'a ri xi tu ñava'a ri. ¹³Taka yukan ansu ja sa'a maa ri kuu, chi ja yi'i ri nda'a Cristo, ti maa ya kuu ja chindee chituu ru'u, ti kundee ini ri.

¹⁴Ti vasu taka yukan jna'an ri, ko va'a ni ka sa'a ra ja ni ka jito jna'an ra nundo'o un jiin ri. ¹⁵Ti ro'o yivi ñuu Filipos, ja ni ka jini ra nasa ni kuu. Chi undi kivi na ni kee ri ndañuu Macedonia vaji ri, na ni keja'a ka'an ri jnu'un Yandios siki Cristo Jesús, ti ni chaa nava ja ni ka taji ra ja kuu chaku ri. Ti ni inga ñani ka kandixia tu ni sa'a nanu ni ka sa'a ro'o naa ra. ¹⁶Ti na ni kunde ri ñuu Tesalónica, suni tijni jinu ni ka taji ra ja ni kumani nuu ri. ¹⁷Ti ansu kuni ri ja ndi'i kua'a ra nuu ri, chi su'va kuni ri ja na nakaya jniñu va'a ka sa'a ra, ti nava na koo ga ta'u ra nuu Yandios. ¹⁸Ti ja ni ndi'i un ni naki'in ri, ti su'va ni kendoso ga, chi ni naki'in ndi'i ri ja ni ka taji ra vaji jiin Epafrodito. Ni kusii ini Yandios jiin yukan, nanu ni kusii ini ya jiin yivi Israel na ni ka soko i suxia kutu vixi ja ja'an xiko vixi. ¹⁹Ti nu iyo ja kumani nuu ra naa ra, ti maa Yandios na kua'a ya, chi maa ya kuu ja kuña'nu. Ti tu kachi ra ja tundo na ni'in ra. Tuu, chi iyo ya ja

kua'a ya, chi vanua ni ka kandixia ra Cristo Jesús. ²⁰Ja yukan kuu ja na nakanajaa yo Yandios, ti na ka'an yo ja maa ya kuña'nu ga vijna jiin ja kuu taka kivi. Ti sia'an na koo.

Jnu'un sandi'i ni ga

²¹Ka'an ra jiin taka yivi ka yi'i nuu nda'a Yandios ja na sa'a ndee ini i, ja kachi ru'u Pablo, chi ka kandixia i Cristo Jesús. Ti taka ñani yo ja kanchuku jiin ri ja'a,

ka ka'an da ja na sa'a ndee ini ra naa ra. ²²Jiin taka ga yivi ka yi'i nuu nda'a Yandios ja kanchuku i ñuu ja'a, suni ka ka'an i ja na sa'a ndee ini ra. Ti yivi kanchuku ve'e rey, chaa kuña'nu ñuu Roma ja'a, kua'a ni kanda'u da, ti kachi da ja na sandee xaan ini ra naa ra. ²³Ti ñukuu ini ri ja maa Jito'o Jesús, ya kuu Cristo, na kuncha ya jiin ra naa ra, ti na chindee ya ro'o ja na kukuee kunchuku ra. Ti sia'an na koo.